

Høringssvar til forslag til kommuneplan 2025

Vores fokus

Alle kommuner har fået en vigtig opgave for vores natur, miljø og klima, som de skal løse i løbet af 2025. De skal – sammen med blandt andet os – fastlægge landbrugsarealer, som enten skal vådgøres eller ekstensiveres for at mindske landbrugets klimabelastning og forurening af vores fjorde og kystvande med kvælstof og fosfor, og så vores grundvand stadig kan bruges som drikkevand. Og de skal pege på de arealer, hvor der skal rejses skov.

Det drejer sig om 3-partsaftalen, hvor vi sammen skal løfte og hjælpe landbruget til delvis omstilling for at kunne imødegå nogle af tidens største problemer: døde fjorde og kystvande, en biodiversitetskrise og ikke mindst klimaforandringer med stigende temperaturer, mere ekstremvejr og øget risiko for oversvømmelser. Oveni kommer så, at det haster med at få bremset den yderligere forurening af vores drikkevand med især sprøjtegifte og nitrat.

Det er store opgave for alle kommuner. Også for Egedal Kommune. Kommuneplanen er kommunalpolitikernes signal til deres vælgere, om hvordan de finder, at brugen af vores arealer i kommunen skal foregå og forvaltes i de næste 12 år. Dispositionerne i kommuneplanen bliver derfor centrale for, hvorledes kommunalpolitikere vil løfte disse store opgaver med at få ekstensiveret landbrugsarealer og rejst nye skove. Det vil kræve en stærk samarbejdskultur mellem kommunalpolitikere og lodsejere, grundejerforeninger, landbrugsorganisationer og grønne interesseorganisationer som fx os.

Men vi har en enestående mulighed for at fokusere vores samlede bestræbelser på disse opgaver og den nødvendige omstilling i arealanvendelsen, og ikke støtte dem gennem de dispositioner for byomdannelse og ny infrastruktur, som fastlægges i kommuneplanen.

Vi havde forventet, at det kommuneplanforslag, som kommunalpolitikere har offentliggjort, i høj grad tog afsæt i 3-partsaftalen. Men det er desværre ikke tilfældet. Der gives da mange gode forslag om målsætninger i forslaget afsnit om lavbundsarealer, klimaplan 2045, spildevand og regnvand, og grundvand, og som i ordlyd fanger kommunens bundne opgaver i medfør af 3-partsaftalen.

Men det halter stort set på alle områder at gøre det i den detaljeringsgrad, som er nødvendig, hvis kommuneplanen skal støtte denne bundne opgave, og i øvrigt leve op til dens formål med at sætte rammen for arealudviklingen i det åbne land, der centralt er besluttet i Folketinget. Og der savnes en samlet strategisk tilgang til at kombinere de mange fordringer i en udviklingsretning for alle vores arealers benyttelse.

I stedet for den slaviske gennemgang af diverse sektorers behov for udvikling og vækst, som kommuneplanforslaget rummer, burde kommunalpolitikkerne have fokuseret på at komme med et forslag til, hvor de vigtigste samfundsudviklinger er i dag, og som vi i Egedal Kommune kan bidrage til i arealdispositionerne.

Vi mener, at de vigtigste emner, som kommuneplanen skal fokusere på, er: klimaforandringerne, biodiversitetskrisen og beskyttelsen af grundvandet. Klimaforandringerne fordi vi er tvunget til at sikre en omstilling væk fra brug af fossile brændstoffer i by, bolig, erhverv og i transport, og altså som nævnt landbrugets klimabelastning fra arealerne. Og fordi vi er tvunget til at disponere tilgængelige arealer, der kan opbevare vand ved ekstremnedbør hér hos os, og som jo i øvrigt er arealer, som vi råder over hér i kommunen. Biodiversitetskrisen, fordi vi ikke bare har en moralsk og etisk lokal forpligtelse til at rette op på den, men faktisk også via kommuneplanen kan gøre noget for at afhjælpe den. Både på land og til vands. Grundvandsbeskyttelsen, fordi grundvand er en afgørende ressource for både vores og kommende generationers sikkerhed for rent drikkevand, og for den natur, som også er afhængig af grundvandet.

Vi ser enkelte lysglimt i fx forslag til LAR-løsninger og klimatilpasninger, som adresserer disse tre helt centrale emner. Men kommuneplanforslaget rummer ikke på nogen måde forslag, der strategisk samordner klimatilpasning, grundvandsbeskyttelse og imødegåelse af biodiversitetskrisen.

På den baggrund gennemgår og kommenterer vi i det følgende først det værdigrundlag, som forslaget hviler på, og dernæst de kerneområder, som en kommuneplan anno 2025 bør tage udgangspunkt i. Afslutningsvis kommer vi med nogle generelle betragtninger, som vi finder, at kommunalpolitikkerne skal overveje og tage stilling til, før de endeligt vedtager kommuneplanen.

Er værdigrundlaget i kommuneplanforslaget rigtigt?

Vi citerer med blik for, hvilket værdigrundlag kommunalbestyrelsen har valgt at sætte i forslaget:

”Kommuneplan 2025 offentliggøres på et tidspunkt, hvor der er stor interesse i at bygge i vores kommune. Nye boliger, virksomheder, institutioner mv. skyder op mange steder og vil være med til at præge Egedal mange år ud i tiden.

Vi vil med Kommuneplan 2025 fortsætte arbejdet med at sikre gode fysiske rammer for en balanceret vækst og bæredygtig udvikling af Egedal. Kommuneplanen står på to solide ben. Ét ben, hvor vi skaber gode fysiske rammer for borgere og erhvervslivet i vores 17 bysamfund. Og et andet ben, hvor vi sikrer fremdrift i den grønne omstilling og værner om den skønne natur og de unikke landskaber, som binder os sammen.”

Det er et værdigrundlag, hvor kommunalbestyrelsen blot vil værne om skøn natur og unikke landskaber. Det er ikke et værdigrundlag, hvor kommunalbestyrelsen løfter og tager ansvar for, at biodiversitetskrisen er en realitet, og kræver kommunens aktive indsats, både økonomisk og forvaltningsmæssigt, for at imødegå. Lad os blot hér nævne, at Egedal Kommune scorer skuffende lavt på DCEs naturkapitalindeks, overvågningen af vores beskyttede natur bliver ikke fulgt, kravene til beskyttelsen af BNBO-ere i kommunen er ikke gennemført, og vi må stadig vente på, at kommunen udmønter Natura 2000-handlingsplanerne og vandområdeplanerne. Det er blot nogle af de forhold, der burde have givet kommunalbestyrelsen anledning til at fremlægge et værdigrundlag, der er andet og mere end blot at værne om skøn natur og landskaber.

Værdigrundlaget på de 'to solide ben' forfølges videre i temaer. Men uden reelt at perspektivere det ben', der trods alt rummer, at kommunens skønne natur og unikke landskabet skal værnes. Hér fokuseres i stedet ensidigt på klassisk vækst, som den eneste vej. Det fremgår således (vores markering i fed skrift):

*"Byer, landsbyer og bosætning, der bl.a. handler om **udviklingsperspektiver i landsbyer og mindre bysamfund.***

Byudvikling og fortætning, der bl.a. beskriver udviklingsmulighederne i kommunens større, stationsnære byområder.

Erhverv og detailhandel, der bl.a. vil hæve bebyggelsesprocenterne i Værebros og udlægge perspektivområder, der kan understøtte fremtidig erhvervsudvikling.

Infrastruktur og mobilitet, der bl.a. handler om sammenhæng mellem transportformer, samt arealreservationer til overordnet infrastruktur, herunder reservationer til en forlængelse af Frederikssundsmotorvejen."

Når forslaget derimod i forordet skal værdisætte det grundlæggende afsæt, hedder det:

"sikre nærhed og tryghed i hverdagen, at vi arbejder for at skabe sammenhæng igennem fællesskab og frihed, og at kommunen udvikler sig med plads til liv og natur i balance."

Det må så indebære, at alle de nævnte udviklingstiltag har til formål at befæste dette – hvilket virker til mere at være politisk ideologi og bekvemmelig pragmatisme overfor developere, end belagt med reelle begrundelser.

Men alle de internationale og nationale forpligtigelser for at beskytte, bevare og udvikle naturen og tilpasse os klimaforandringerne, er blot pligtskyldigt refereret i overensstemmelse med fordringerne fra regeringen i 2023, 'Oversigt over internationale interesseområder i 2023 for kommuneplanlægning', som forpligtiger på disse områder' (vores markering i fed skrift):

*"**Naturbeskyttelse og -genopretning: at arealanvendelsen afvejer hensynet til natur og miljø, herunder menneskers levevilkår og bevarelsen af dyre- og plantelivet, Grønt Danmarkskort, der samler naturtemaer i ét sammenhængende naturnetværk, skal sikre en forstærket indsats for større og sammenhængende naturområder, og det skal tjene som et strategisk planlægnings- og prioriteringsværktøj for kommuner."***

Vi kan slet ikke få øje på andet end enkelt opgørelser af disse forpligtigelser. Og slet ikke et 'strategisk planlægnings- og prioriteringsværktøj', som adresserer denne opgave i Egedal Kommune. Det skorter ellers ikke på vejledninger og inspiration hertil, fx i 'Vejledning om klima og bæredygtighed i planlægningen fra 2024' og i 'Realdanias Plan22+ projekt'.

Det er således vores oplevelse, at med forslaget er der alene taget en passiv rolle, hvor vi må konstatere, at kommunalbestyrelsen har valgt ikke komme med forslag til, hvilke indsatser, kommunen for de næste 12 år vil gøre for at sikre og forstærke indsatsen for naturen, klimaet og grundvandet i kommunen.

Vi opfordrer kommunalbestyrelsen til at indarbejde en strategisk retning i kommuneplan 2025 for klima, naturbeskyttelse og naturgenopretning, og hvor følgende emner særligt kommer i fokus: grundvand, drikkevand, klima, lavbundsarealer, skovrejsning og landskaber.

Kerneområder for en kommuneplan anno 2025

Grundvand og drikkevand

Egedal Kommune er som helhed kortlagt som 'Område med særlige drikkevandsinteresser' (OSD). I forslaget hedder det, at:

"Planændringerne med Kommuneplan 2025 vurderes ikke at påvirke områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindings oplande til almene vandforsyninger uden for disse, eftersom ændringerne generelt set ikke medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet."

Det efterlader en lang række problemstillinger og udfordringer, som en kommuneplan nødvendigvis må adressere.

For det første vil vi gerne understrege, at vi burde være en hel sprøjtefri kommune, hvor alle med ansvar for haver, kirkegårde, sportspladser, og private fritliggende arealer, fx erhvervsområder ikke bruger sprøjtegifte. På samme måde, som kommunen er gået foran i forhold til de offentlige arealer, som kommunen har ansvaret for. Det hedder 'Sprøjtefri Kommune' og er en kendt ordning, hvor private, erhvervslivet mv. kan få gode råd og vejledning om drift af arealer uden brug af sprøjtegifte.

Som minimum burde forslaget rumme en redegørelse for, hvorledes en indsats mod brug af sprøjtegifte kan mindske faren for forurening af kommunens OSD-områder. Mao. ikke bare et passivt forslag til en kommuneplan, men også et strategisk forslag.

Vi fremhæver hér spørgsmålet om anvendelse af sprøjtegifte i kommunen på arealer uden for landbrugserhvervet. Det skyldes, at Egedal Kommune er forholdsvis tæt bebygget med mange større og mindre bysamfund, der hver især også er en kilde til udledning af sprøjtegifte til vores grundvand. Vi mener derfor, at kommunen ikke kan se bort fra den brug af sprøjtegifte, som foregår i andre erhverv end landbrugserhvervet, og i det private i vores byer.

For det andet er vores grundvand kun moderat beskyttet mod nedsivning af overfladevand, og vi har op mod 80 % udpeget som 'Indsats Område med særlig beskyttelses behov', hvor 60 % af arealet er udpeget som 'Nitratfølsomt indvindingsområde' (NFI), og aktuel anvender 62 % af grundvandsdannelsen. Derfor må der nødvendigvis være særlig opmærksomhed på at sikre kommunens grundvand for fremtidens generationer, både kvantitativt og kvalitativt. Det hedder jo i øvrigt også i forslagets redegørelse, at:

"vandområdeplanen for den dybe kalkforekomst, har en dårlig kvantitativ tilstand, og er i fare for ikke at opfylde målsætningen. Der er derfor meget begrænset plads til yderligere indvinding fra kalkmagasinet i Egedal Kommune."

Mao. anerkender kommunalbestyrelsen, at det drikkevand, der er godt beskyttet i kommunen, er en begrænset ressource, men i fare for ikke at kunne leve op til målsætningen. Så meget desto vigtigere må det nødvendigvis være at få en bedre beskyttelse af drikkevandsressourcen i kommunen. Det må gælde især alle de dybereliggende grundvandsmagasiner, som jo er essentielle for både nutidens

og fremtidens drikkevandsforsyning. Seneste opgørelser viser, at der er betydelige mængder af sprøjtegiftrester, også i det dybere liggende grundvand, som i Egedal Kommune pumpes op til brug for drikkevand.

Forureningen af grundvandet i Egedal Kommune gælder også de øvre grundvandsmagasiner. Indholdet af sprøjtegiftrester i de øvre grundvandsmagasiner, der ofte er den centrale vandkilde for vores grundvandsfødte natur, ved vi ikke meget om, men må antages at være væsentlig ud fra den viden, vi har om sprøjtegiftmængderne i drikkevandet, der pumpes op i kommunen.

Vi foreslår derfor også, at kommuneplanforslaget bliver suppleret med en redegørelse for, hvilke naturarealer i kommunen, der er afhængig af vandtilførsel fra grundvandet, samt retningslinjer for varetagelsen af disse naturarealer i forhold til forurening med sprøjtegifte.

Det er i øvrigt vores synspunkt, at en indsats for bedre beskyttelse af vores grundvandsfødte natur, og som minimum samtlige kommunens boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) inddrages i den arealplan, som skal fastlægges af den lokale 3-partsgruppe for Isefjord og Roskilde Fjord, henholdsvis for Øresund.

Det vil sammen med indsatsen for at nedbringe kvælstofforureningen sætte jordejere i disse områder i stand til - gennem de ordninger, der findes for tilskud mv. og fx ift. kommende generelle regulering - at disponere hensigtsmæssigt for dem selv og for deres omgivelser af den fremtidige arealanvendelse.

Det er derfor også vores vurdering, at kommuneplanen bør komme med tilkendegivelser for, på hvilken måde disse arealer skal administreres, samt hvilke kommunale indsatser, der kan forventes i disse områder.

For det tredje har kommunen helt forsømt at sikre grundvandet mod sprøjtegifte inden for de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), hvor der faktisk er et krav om, at kommunen skulle have sørget for forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af sprøjtegifte primo 2025.

Det er kritisabelt, og en tilsidesættelse af de forventninger, vi som borgere er blevet stillet i udsigt: at kommunen skulle gøre for at beskytte vores drikkevand. I kommuneplanforslaget får vi blot at vide, at der er gennemført en risikovurdering, men intet om, at der reelt ikke er ageret i overensstemmelse med de krav, kommunen er blevet pålagt.

Som bekendt har miljøministeren i sinde at tage sagen op med kommunen, og måske rejse en sag mod kommunen. Som minimum bør kommuneplanen redegøre for, hvorfor der ikke er gennemført de krævede påbud – eller evt. frivillige aftaler, og hvad kommunens plan er i forhold til denne situation. Vi skal understrege, at det naturligvis havde været korrekt i forslaget at komme med en sådan redegørelse, så den havde kunnet indgå i den offentlige debat af forslaget.

Afslutningsvis skal vi omkring beskyttelsen af vores grundvand og drikkevand understrege, at desto flere arealer, der befæstes gennem byvækst og infrastruktur, desto ringere vil det sikre drikkevandsdannelse i vores grundvand. For desto flere veje, tagflader og byrum, der kommer fra alle kommunens byggeplaner, desto større forurening med zink, kobber og mikroplast og meget andet vil sive til grundvandet. Lad os blot hér pege på, at Frederikssundsvejens afledte vandforurening er et kapitel for sig i kommunen, hvor der ikke er udsigt til en samlet afledning til spildevandsrensning.

Der er ikke plads til mere forurening af vores grundvand, hvis vi skal overholde sundhedsstandarden ift. gældende grænseværdier for drikkevandet! Vi har allerede gjort opmærksom på dette i høringssvar for udbygningsplaner og spildevandsplaner og tillæg hertil.

Klima - regnvand, spildevand og skybrud

Ud over at udledning af miljøgifte fra byer, byvækst og infrastruktur er en væsentlig risikofaktor for vores grundvand, er det også af stor negativ betydning for recipienterne. Dvs. vores våde natur, vores søer, vandløb og for kystvandet i Roskilde Fjord. Det regnvand, der afledes fra befæstede arealer, svarer ikke til det, recipienterne i kommunen kan modtage. Det fremgår af forslaget:

”Det er en udfordring, da der er en tendens til øget befæstelse, samtidig med at vandløbene generelt allerede er belastede af meget vand.” Og: ”Klimaforandringer giver mere nedbør, og samtidigt bygges der mere. Det giver et øget tryk på regnvandssystemet og vandløbene. Det er et komplekst system, hvor der er behov for en samlet plan for regnvandssystemet, miljøet, borgerne og byen.”

Men hvor er den strategiske plan for at sikre, at især vandløbene kan modtage de øgede vandmængder, og samtidig afveje arealanvendelsen i forhold til hensynet til natur og miljø, herunder menneskers levevilkår og bevarelsen af det vilde plante- og dyreliv, som jo er et grundlæggende formål med kommuneplanlægningen?

Vi mener, at Kommuneplan 2025 skal redegøre for, hvordan kommunen vil naturgenoprette og sikre, at vores vandløb og søer på en og samme tid kan rumme stigende regnvandsmængder og beskyttes mod miljøgifte. Da forslaget til kommuneplanen ikke har en sådan redegørelse, vil vi opfordre til, at kommunalbestyrelsen fx sender et forslag i høring med en sådan redegørelse, før Kommuneplan 2025 endeligt vedtages.

Alle andre vigtige retningslinjer er på plads i forslaget for at håndtere det faktum, at flere og flere både byområder og arealer i det åbne land, er i risiko for oversvømmelser. Ja, faktisk overalt i kommunen som det også fremgår af kortet på side 106 i forslaget. Og også at det er blevet sværere at håndtere de store mængder regnvand i åer, vandløb og kloaker. Det hedder således fint i forslaget, idet vi med fremhævet skrift sonderer mellem, kan og skal:

*”Regnvand **skal** i videst muligt omfang håndteres lokalt. Dette **kan** f.eks. ske ved nedsivning, hvor det er teknisk og miljømæssigt forsvarligt, eller ved forsinkelse og genanvendelse.*

*I forbindelse med udvikling af nye byområder **skal** der udarbejdes en vandhåndteringsplan, som tager hånd om både hverdags- og ekstremregn.*

*Det **skal** fremmes, at regnvand udnyttes til at give et lokalområde merværdi, herunder til at forbedre natur, bymiljø, mikroklima og rekreative kvaliteter.*

*Ved håndtering af forurenede regnvand fra veje og befæstede arealer **skal** det sikres, at der ikke opstår risiko for forurening af sårbare recipienter eller grundvand.*

*Det **skal** fremmes, at regnvand opsamles og anvendes til formål, hvor der ikke er behov for drikkevandskvalitet, f.eks. til toiletskyl, tøjvask og havevanding.”*

Men vi må understrege, at lige så vigtige disse retningslinjer er, lige så vigtigt er det, hvordan og med hvilke frister retningslinjerne med kravet 'skal' udmøntes. Og desværre er der ikke et krav, men en 'fritstilling' for bygherrer, hvis de ikke synes, de kan finde plads til de rette løsninger. Således er der i såvel nybyggeri og fx udvidelser og ændringer som i byomdannelse en gummiparagraf: 'Der arbejdes for, at regnvandet så vidt muligt håndteres indenfor lokalområdet via forsinkelse og nedsivning. Og hvor det er muligt, håndteres regnvandet på overfladen som et element i byrum og landskaber.'

Det er dog særdeles positivt, at dette nu gøres til et princip for bæredygtighed:

"I nye boligområder stilles krav om opsamling af regnvand til brug ved toiletskyl og tøjvask. Alternativt kan der etableres grønne tage eller tage med solceller." Og: "Ved udvikling af nye byområder skal der udarbejdes en vandhåndteringsplan, som tager hånd om både hverdags- og ekstremregn."

Vi har tidligere i vores høringssvar til kommunens seneste spildevandsplan kommenteret kommunens manglende holistiske perspektiv i forhold klima, miljø og natur. Hér fremførte vi bl.a.:

"Alt i alt mangler forslaget substans, og især et holistisk perspektiv på klima, miljø, natur, sundhed og teknisk målopfyldelse. Grundlaget for en fremtidig strategi om at centralisere rensning er helt fraværende. Der mangler synlig faglig, økonomisk og miljømæssigt belæg for, at det skulle være en farbar vej, ligesom vi imødeser en borgerinddragelse i at drøfte alternativer, som naturligvis skal tilsvarende belyses. Således udebliver den strategiske del af forslaget, hvilket vi finder bekymrende. Endvidere mangler vi forståelse for en fastholdelse af det nuværende serviceniveau i lyset af den indledende meget korte problematisering af fremtidens øgede regnmængder og klimaudfordringer."

Der er i det hele taget flere og store mangler og der savnes faglig evidens på flere påstande herunder konklusioner på miljøområdet, som vi finder stærkt bekymrende.

Der er store uudnyttede og oversete muligheder, som forslaget ikke udnytter. Det gælder for eksempel at aktivere civilsamfundet, og skabe løsninger, der engagerer borgere og holder udgifterne nede til anlæg og drift.

Denne dimension har store potentialer for synergi med bidrag til afhjælpning af klima- og biodiversitetskrisen. Men det lægger forslaget slet ikke op til. Tværtimod synes de civile muligheder nærmest problematiseret, hvilket bringer os i en retning væk fra en bæredygtig fremtid og ude af takt med f.eks. kommunens klimahandlingsplan, vandplaner, og udvikling inden for bæredygtig forvaltning."

Årsagen til, at vi hér henviser til vores høringssvar til kommunens spildevandsplan, er, at vi antager, at kommuneplanforslaget i stor udstrækning hviler på denne spildevandsplan, og så altså heller ikke hviler på en samlet strategisk plan for håndtering af klimaforandringer og samspillet til naturbeskyttelsen og mere natur.

Ift. delområdeplaner og screening af tænkte områder for ny bebyggelse viser kommuneplanforslaget et virkelig godt tiltag, som vi hilser velkomment. Hele områder foreslås således at udgå af udbygningen ved Kirkebakken i Veksø, og der sættes et forsigtigheds-OBS over for udbygningerne ved "Nordbyen (B4-16), Egedal By (E2-2 og E3-4), område vest for Værebros erhvervsområde (T-13), etape 5 i Stenløse Syd (B4-2), Stenløse Idrætsanlæg (R2-14), erhvervsområde mellem

Frederikssundsvej og Kirkebakken (E2-1), Veksø Syd (B4-8), Målvvej i Ganløse (B2-56) og Schæfergården (E2-13).

I disse områder, såvel som i øvrigt, kan vi ikke kraftigt nok opfordre til, at være særdeles restriktive med byggetilladelser mv., og i øvrigt revidere og foreslå lokalplaner med klare krav til håndtering af regnvand.

Klima - klimatilpasning og klimaplan 2045

Vi har kun enkelte bemærkninger til de i øvrigt gode takter i disse to emner.

Der er ikke kortlagt problemstrækninger hvad angår oversvømmelser langs vandløb i kommunen. Dvs. alle lodsejere langs hele Værebros Å, der gentagne gange har været oversvømmet, skal lede forgæves efter tiltag i forslaget for, hvordan planen vil sikre mod sådanne.

Vi skal også i den forbindelse nævne, at oversvømmelserne i området mistænkes for at forgifte de dyr, der afgræsser i området. Det kan betyde, at den vigtige naturpleje med afgræsning ophører pga. denne mistanke. Vi har stor forståelse for, at ejere af græssende husdyr er optaget af at passe på deres dyr, og ikke vil udsætte dem for evt. forgiftning pga. forurening af vandløbsvand.

Vi vil i øvrigt gerne understrege, at som led i at lokalisere solceller, som er et vigtigt bidrag til at mindske CO₂e-bidraget fra Egedal Kommune, rummer mange fine dispositioner ift. at beskytte natur, landskab, landsbyer og boliger. Men i stedet for at åbne for denne industrielle udnyttelse af vores landskab, vil det være klogere først at gøre det obligatorisk at installere solceller ved alt om- og nybyggeri, samt forlange at alle eksisterende offentlige og halvoffentlige bygninger skal installere solceller snarest muligt.

Vi mener også, at der som udgangspunkt skal stilles krav om at anlægge solcelleanlæg langs kommunens større veje. Ikke alene for at begrænse og i bedste fald undgå solcelleparker i Egedal Kommune uden tilknytning til andre tekniske anlæg og med negative konsekvenser for landskaber, men også for at optimere kommunens nødvendige bidrag til at mindske klimabelastningen og optimere en bæredygtig energiforsyning via solceller, uden at skulle indtage 'nyt land' til tekniske anlæg. I det foreliggende forslag til kommuneplan gives der blot muligheder for at installere solcelleparker i det åbne land, på trods af, at det er langt mere oplagt at bruge disse områder til at genskabe reel natur til gavn for vores skrantende biodiversitet, evt. som en vigtig arealpulje ifm. at finde plads til ny natur i kommunen, samt ikke mindst til glæde for os borgere i Egedal Kommune.

Natur - vandløb og søer

På nær Buresø er alle ferske vandområder i Egedal Kommune i ringe eller dårlig stand, og der er langt til at indfri Vandrammedirektivets krav (og dermed også Habitatdirektivet), dvs. i det mindste at få Vandområdeplanerne implementeret, så der opnås god økologisk tilstand i søer og vandløb.

Det er virkelig helt fatalt, for hér skulle padden, insekter, fugle og det vilde plante- og dyreliv i kommunen leve, raste og sætte deres næste generationer godt afsted. Mao. være de centrale områder i kommunen for vores vilde plante- og dyreliv. Ikke mindst for de mange planter og dyr, som er truet, men trods alt kan findes i kommunen. Eller burde findes hér.

Men i kommuneplanforslaget står der blot:

” Det vurderes, at op til 90 % af de offentlige vandløb ikke lever op til målsætningen i statens vandområdeplaner. De væsentligste årsager til den dårlige kvalitet skønnes at være dårlige fysiske forhold i vandløbene, spildvandsbelastning og næringsstoffer fra landbruget.”

Og på trods at disse oplysninger, får offentligheden ingen oplysninger om status for vandløbene i Egedal Kommune. Og spørgsmålet om status for søerne er ikke berørt substansielt med information om hvor langt fra målene, vi er.

Vi kan oplyse, at mindre end 1 pct. af Danmarks omkring 200.000 søer er omfattet af konkrete miljømål i vandområdeplanerne. Og hovedparten af de søer, der er omfattet af konkrete mål i disse planer, er langt fra disse målsætninger.

Vi mener, at kommuneplanen bør redegøre for status for kommunens søer ifht. vandområdeplanernes krav til målsætning. Dvs. for alle søer, der er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovgivningen. Og uanset om de er konkret målsat i vandområdeplanen, eller alene er generel målsatte. Og anser kommunalbestyrelsen således, at kommunens beskyttede søer med vandområdeplanerne senest i 2027 vil komme i god økologisk tilstand? Og er der forhold i kommuneplanen, som kan fremme denne målopfyldelse? Og videre - prioriterer kommunalbestyrelsen, at vandområdeplanerne skal udgøre indsatsen for kommunens søer, eller ønsker den, at kommunens søer skal sikres en direkte og opfølgende indsats for at sikre deres vigtige funktion for kommunens vilde plante- og dyreliv?

Vi vil i øvrigt gerne hér henvise til, at så vidt vi er orienteret, har kommunen ikke foretaget nogen overvågning af kommunens beskyttede naturtyper, herunder vandløb og søer inden for de seneste 10 år, trods det er en del af kommunens opgaver. Vi har i øvrigt gjort kommunens administration opmærksom på denne opgave.

Selvom kommuneplanforslaget henviser til den meget ringe miljøtilstand for næsten alle offentlige vandløb, lægger kommuneplanforslaget op til at udbygge byer, og etablere nye interesseområder for byudvikling og befæste arealer med veje, der påviseligt vil forringe tilstanden i vandløb og også i søer yderligere.

Det er ubærligt for den natur, som ellers lovprises så rigeligt i forslaget.

Det har sit udspring i spildevandsplaner, i bebyggelser og i håndtering af regnvand, og det handler om transportarbejdet, der, hvis de ikke samtænkes med naturen, vil øge forureningen af vandløb – og søer. Og i øvrigt yderligere fragmentere den natur, som de en vigtig del af.

Det helt aktuelle eksempel i kommuneplanforslaget herpå er forlængelsen af Frederikssundsmotorvejen. Et projekt der lovprises i forslaget. Og videre er der forslag om udbygning i kommunen med ikke mindre med 3,5 tusinde nye beboelser!

Vi er nødt til at understrege, at sådanne forslag i den grad ikke blot vil underminere vandløb og søers nuværende naturstatus, men også må forventes at efterlade en endnu større regning at betale, både i kommunekassen og direkte hos os borgere. Med mindre kommunens vilde og plante- og dyreliv bare skal presses endnu mere.

De anførte retningslinjer på området udtrykker alle de rette ting, men reelt intet for kommunens vandløb og søer. En retningslinje for vandløb i forslaget udtrykker således tilsyneladende en varetagelse:

”De målsatte vandløb skal sikres og forbedres som vigtige levesteder for dyre- og planteliv. Der må ikke gives tilladelser til anlæg og udledning mv., som kan forringe forholdene for dyre- eller plantelivet i vandløbene.”.

Men udover, at den ikke er fulgt af retningslinjer – eller i det mindste en redegørelse for kommunens vandløbssystemer - så udbygges Kildedal Nord, Landskabsbyen m.fl. som om disse retningslinjer ikke skal gælde, eller at udbygningen skal ske, og så tilpasses sikringen og forbedringen af vandløbene nok i forhold hertil.

Der er en enkelt kattelem i forslaget, nemlig at:

” Vedligeholdelse af vandløb skal ske så skånsomt som muligt, dog under hensyn til afvandingsinteresser”.

Igen er det en blød passus, der giver bygherrer og landbruget fri adgang til reelt at udhule vandløbenes vigtige biologiske funktion i kommunen.

Vi er klar over, at administrationen af vandløb er bestemt af generelle regler og bl.a. vandløbsregulativer. Men via kommuneplanen kunne der redegøres for, hvorledes kommunen vil opdatere sit grundlag for administrationen heraf, ligesom spørgsmålet om afvandingsinteresser ift. eksempelvis klimaændringer kunne adresseres.

Vi vil understrege, at vandløbenes tilstand kan forbedres, så de udgør bedre levesteder for planter og dyr. Dette kan ske ved genslyngning med fri mæandring, frilægning af rørlagte vandløb, udlægning af gydebanker og sikring af tilstrækkelig vandføring. Og det kan ske, ved at reservere plads i kommuneplanen til genslyngning af vandløb og vådgøring/ekstensivering af vandløb og søers omgivelser.

Vi er klar over, at med vandområdeplanen er der fastlagt projekter, som skal gennemføres af enten staten eller af kommunen, mhp. at mål for visse vandløb og søer i planen opfyldes. Men Kommuneplan 2025 bør være en plan, der følger op på både vandområdeplanen med tilhørende indsatskrav og Natura 2000-handlingsplanen og en plan for, hvordan forbedring af naturen i kommunens søer og vandløb derudover skal beskyttes og forbedres.

Som nævnt vil især udpegning af kommunens lavbundsarealer være et centralt element heri. Og sammen med retningslinjer, der tilkendegiver, at vandløb skal kunne genslynges (mæandre naturligt) og søers næromgivelser skal reserveres til natur, vil kommuneplanen reelt kunne leve op hertil. Og i øvrigt dermed det formål, der er med den i Planloven, og som siger, at den skal varetage for natur og miljø.

Natur - skovrejsning

Stor ros fra os til et nyt ambitionsniveau for skovrejsning i kommunen. Det fremgår således af forslaget, at:

"Nye skove i Egedal skal variere i størrelse, være levesteder for planter og dyr, og skal samtidig være let tilgængelige for borgere og besøgende.". Og videre: "Skovene skal have en udformning, der understreger og værner om egns karakteristiske landskabstræk og vigtige kulturhistoriske spor og kulturmiljøer. Skovdriften bør tage hensyn til grundvandsinteresserne ved primært at bestå af løvskov og ved at undgå brug af pesticider og gødning."

Med aftalen omkring 3-parten skal en meget stor del af de nye fremtidige være urørte skove. Det vil være oplagt, at det også understreges i kommuneplanen, at de nye skove i stor udstrækning skal være urørte skove.

Natur - lavbundsarealer

Vi er glade for nedenstående retningslinjer, og samarbejder i øvrigt med kommunen om implementering af den kommende arealplan i regi af de lokale 3-partsgrupper:

"At lavbundsarealer friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre en fremtidig genopretning."
og

"At lavbundsarealer, der kan genoprettes, reableres som vådområder til tilbageholdelse af CO₂, nitrat og fosfat eller som tilpasning til klimaforandringer."

I den sammenhæng vil vi gerne understrege, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med de arealplaner, som skal vedtages i de lokale trepartsgrupper for Isefjord og Roskilde Fjord, henholdsvis for Øresund, har muligheden for i meget stor udstrækning at få adresseret mange af de store udfordringer, som vi må imødesee med klimaforandringerne i form af oversvømmelser.

Det er således vores opfattelse, at vådgøring af kommunens lavbundsarealer i meget stor udstrækning vil være svaret på de udfordringer, som retningslinjerne udtrykker. Det gælder ikke blot de lavbundsarealer, hvorfra der er en stor kvælstofudledning og/eller er mere eller mindre kulstofholdige. Det gælder alle lavbundsarealer i kommunen, uanset om de i dag er mere eller mindre kulstofholdige, og uanset om de bidrager mere eller mindre med kvælstof og/eller fosfor til deres omgivelser og videre til fjorde og kystvande.

Men vi savner en overordnet strategi i kommuneplanen for den del af 3-partsaftalen, der angår det nationale mål om 20 % mere beskyttet natur, og for kommunens andel af aftalen om 100.000 ha urørte skov gennem ny skovrejsning.

Udviklingsmotoren er stadig den samme – vækst i bebyggelse og vejnet

Når alt det 'grønne' behørigt er berørt i større eller mindre udstrækning, står vi stadig tilbage med en voldsom udvidelse af nybyggeri og befæstede arealer i og udenfor vores byer, samt i det åbne land. I alt sigtes der iht. boligprognosen opført 3.037 nye boliger i hele planperioden! Heraf er kun 117 nye seniorboliger. Ifølge befolkningsprognosen skal der gøres plads til over 4.500 nye borgere.

Det drejer sig især om:

- Kildedal Bakke
- Kildedal Nord (der tidligere politisk var udmeldt udtaget for byggeri)
- Veksø nord og syd
- Syd for Skelbjergvej i Smørum
- Smørumnedre

- Bebyggelsesprocenten i Værebros haves til 60 %
- Bebyggelsesprocent ved Lærkeskolen hæves fra 30 % til 50 %
- Der udlægges perspektivområder til fremtidig erhvervsudvikling nord for Værebros, Ledøje
- Landskabsbyen udvikles

Vi får således forstærket alle de ovennævnte problemer med:

- vandafledning fra befæstede arealer,
- ringere drikkevandsforsyning
- øgede mængder spildevand
- øget pres på natur, som samtidig skal levere flere friluftsoplevelser
- øget biltrafik m. drivhusgasudledning og luftforurening til følge

Dertil får vi så et stort JA med kommuneplanforslaget til forlængelsen af Frederikssundsmotorvejen. Dette på trods af, at den vil øge trafikmængden betragteligt - især som transit - med deraf øgede negative klimaeffekter, støj og fx lysforurening. Og ikke mindst med yderligere fragmentering af natur i et af de naturområder i kommunen, som er af den mere fredelige slags. I tilgift vil det vilde plante- og dyreliv i Værebros Å og Ådal og i Gundsømagle Sø forringes, ligesom flere fredede områder vil blive eroderet.

Vi er klar over, at forlængelsen af Frederikssundsmotorvejen besluttet centralt. Men vi må på det kraftigste opfordre til, at den endelige kommuneplan adresserer de mange negative konsekvenser, som den kan få for kommunen. Både for borgere og for natur.

Der er brug for en ny udviklingsmotor

I gennem mange årtier har vores kommune haft en sikker kurs mod øget velstand, god infrastruktur og mangeartede former for boligbyggeri, der har givet os borgere en mulighed for et godt liv. Vi er således en kommune, der har et bredt spektrum af boligformer i større byer og mindre landsbyer, S-togsforbindelse med flere stationer, et mangesidigt erhvervsliv, samt et omfangsrigt vejnet.

Desuden har vi et ofte lovprist varieret naturgrundlag med mange lysåbne landskaber ved eng, sø og mark, våde og tørre områder i et vist omfang.

Kommunalbestyrelser har succesrigt igennem tiderne således kunne drive udviklingen via en kendt formel: Give planrum og plads til developere, der ville forme nye by- og erhvervsområder, bygge og give klækkelige kompensationer til landmænd for udlægning af deres jord til bebyggelse, og så etablere veje, skoler, børnehaver og fritidsaktiviteter.

Denne formel har været grundlaget for Stenløse, og sidenhen Egedal Kommunes udvikling i de sidste 50 år, og har været en politisk succes for skiftende kommunalbestyrelser.

Men nu, hvor det er lykkedes at befæste det eftertragtede mål for vores byer, landsbyer, erhvervsliv, landbrug og veje, uddannelse og velfærd til fulde, er tiden inde til at se på, hvor de helt store udviklingsretninger nu skal være.

Det er for os at se i langt højere grad nu vigtigt, at sætte fokus på at sikre rene vandløb og søer, en drikkevandsforsyning, der kan holde mange år frem, klimatilpasse og gardere os mod klimaforandringerne. Og ikke mindst lægge en plan for en bæredygtig udnyttelse af vores åbne land til nye former for landbrug med mindre næringsstofbelastning og pesticidforbrug, med mere våd natur, flere skove og en vildere natur.

Vi er skal vende skuden og prioritere og kommuneplanlægge for vand, skov, biodiversitet, ren luft i en helt anden grad end hidtil. Fordi vi og vores natur er voldsomt truet af klimaforandringer, af forurenede drikkevand og faldende biodiversitet.

Vi opfordrer kommunalbestyrelsen til, at Kommuneplan 2025 i dens endelige form har taget denne udfordring op!